

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Α. ΚΕΙΜΕΝΟ: ΕΥΡΙΠΙΔΗ «Ελένη» στ. 777-837 (β' σκηνή, β' επεισοδίου)

ΧΟΡ. Αν όλα παν καλά από δω και πέρα,
οι συμφορές σας οι παλιές θα σβήσουν.

ΑΓΓ. Άσε, Μενέλαε, τη γαρά μαζί σας
να γευτώ, δεν την ξερω, μα τη βλέπω.

MEN. Ζύγωσε, γέροντα, κι εσύ να κούρεντάσεις.

ΑΓΓ. Γι' αυτήνε δε μοχθήσαμε στην Τροία;

MEN. Δεν είναι αυτή, οι θεοί μας ξεγελάσαν'
κρατούσαμε μια ολέθρια νεφέλη.

ΑΓΓ. Τι λες;

Τόσος μόχθος κι αγώνας για έναν ίσκιο;

MEN. Έργα της Ήρας και τριών θεών αμάχη.

ΑΓΓ. Η αληθινή γυναίκα σου είναι τούτη;

MEN. Αυτή' και να πιστέψεις όσα λέω.

ΑΓΓ. Δυσκολονόητος ο θεός, παιδί μου'
ολοένα αλλάζει. Εδώθε κείθε σέρνει,
πότε ψηλά, πότε βαθιά τα πάντα'
ο ένας δυστυχάει, ο άλλος όχι,
όμως κι αυτός κακό θάνατο βρίσκει'
δεν έχει πάντα η τύχη σιγουριά. Κι οι δυο σας
βάσανα δοκιμάσατε, απ' του κόσμου
τα λόγια εσύ, κι αυτός απ' τους πολέμους.

Σαν πολεμούσε, τίποτε δικό του'
και τώρα δίχως κόπο η ευτυχία.

Δεν ντρόπιασες το γέροντα γονιό σου
και τους Διόσκουρους, δεν έχεις κάνει
όσα δεινά σου φόρτωσαν. Θυμάμαι
το γάμο σου, στο νου μου ξαναφέρνω
πως έτρεχα βαστώντας τις λαμπάδες
πλάι στο αμάξι σου κι εσύ νυφούλα
μαζί μ' αυτόν το πατρικό σου σπίτι
το ευτυχισμένο χαιρετούσες. Όποιος
δε νιώθει σέβας για τ' αφεντικά του
και δε συμπάσχει σε χαρές και λύπες,
δούλος κακός. Εγώ κι αν είμαι σκλάβος,
θέλω μες στους καλούς να με λογιάζουν'
λεύτερος αν δεν είμαι, λεύτερη έχω
ψυχή' το 'να κακό κάλλιο απ' τα δύο: φαύλη
να 'χω καρδιά και δούλο να με λένε.

MEN. Μόχθους πολλούς μαζί μου πολεμώντας
πέρασες, γέρο' τώρα, έλα, μοιράσου
την ευτυχία μου' τρέξε στους συντρόφους
που μας απόμειναν και πες τα νέα'
πώς είναι εδώ τα πράγματα' ας προσμένουν
έτοιμοι στο γυαλό για τους αγώνες
που 'χω να κάνω ακόμη, αν θάω μετρώσω,
καθώς ελπίζω, ετούτην απ' τη χώρα
ν' αρπάξω' ας αγρυπνούν κι όλοι ενωμένοι,
σε μια σμίγοντας τύχη, απ' τους βαρβάρους
κάποιο να βρούμε τρόπο να σωθούμε.

ΑΓΓ. Θα γίνουν, βασιλιά μου, αυτά' μα βλέπω
κούφια τη μαντική, ψευτιές γεμάτη.

Με τη φωτιά και τα πουλιά μαντείες
τίποτα δεν αξίζουν' αν πιστεύεις
πως τα πουλιά ωφελούνε τους ανθρώπους,
ανόητος είσαι. Ο Κάλχας στο στρατό μας
δε μίλησε καθόλου, κι ας θωρούσε
να χάνονται οι δικοί του για έναν ίσκιο'
κούρσεψαν ανωφέλευτα τη χώρα'
θα πεις, δεν το 'θελε ο θεός' και γιατί τότε
πηγαίνουμε στους μάντεις; Όταν κανείς
θυσίες στους θεούς, να τους γυρεύεις
τα καλά μόνο κι άσε τις μαντείες'
ξεγέλασμα είναι στη ζωή' κανένας
δεν πλούτισε μ' αυτές όντας τεμπέλης'
σωστό μυαλό και νους, να σοφός μάντης.

XOP. Στα όσα είπε ο γέρος συμφωνώ' άμα
κερδίσεις τους θεούς, στο σπιτικό σου
την πιο μεγάλη μαντική έχεις μπάσει.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- α) Ποια είναι τα κατά ποσό (επικά και λυρικά) μέρη μιας τραγωδίας;
β) Γιατί ο Ευριπίδης ονομάστηκε «από σκηνης φιλόσοφος»; Να δικαιολογήσετε το χαρμό βασιζόμενοι και σε στοιχεία του κειμένου (Μον. 4=2+2).
- Να παρουσιάσετε περιληπτικά το περιεχόμενο της παραπάνω ενότητας (Μον. 4).
- α) Ποια η σημασία του ρόλου του αγγελιαφόρου συντρόφου του Μενέλαου στο β' επεισόδιο, για τη δομή, το περιεχόμενο και την εξέλιξη της τραγωδίας;
β) Ποια προοικονομία υπάρχει στα λόγια του Μενέλαου και για ποια γεγονότα μας προετοιμάζει; (Μον. 6=3+3).
- α) Ποιες ρεαλιστικές και καινοτόμες απόψεις του ποιητή μπορείτε να εντοπίσετε στην παραπάνω ενότητα, σχετικές με τους θεούς, τους ανθρώπους και τη ζωή;
β) Να συγκρίνετε τους στ. 778-783 με το παρακάτω απόσπασμα από την «Ελένη» του Γ. Σεφέρη. Ποια κοινά βασικά μηνύματα εκφράζουν; (Μον. 6=3+3)

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

«ΓΙΑ ΕΝΑ ΠΟΥΚΑΜΙΣΟ ΑΔΕΙΑΝΟ»

Και στην Τροία:

Τίποτε στην Τροία- ένα είδωλο.

Έτσι το θέλαν οι θεοί.

Κι ο Πάρης, μ' έναν ίσκιο πλάγιαζε σαν να ήταν πλάσμα ατόφιο'

κι εμείς σφαζόμασταν για την Ελένη δέκα χρόνια.

Μεγάλος πόνος είχε πέσει στην Ελλάδα.

Τόσα κορμιά ριγμένα

στα σαγόνια της θάλασσας στα σαγόνια της γης'

τόσες ψυχές

δοσμένες στις μυλόπετρες, σαν το σιτάρι.

Κι οι ποταμοί φουσκώναν μες στη λάσπη το αίμα

για ένα λινό κυμάτισμα για μια νεφέλη

μιας πεταλούδας τίναγμα το πούπουλο ενός κύκνου

για ένα πουκάμισο αδειανό, για μιαν Ελένη.

Γ. Σεφέρης, «Ελένη» (απόσπασμα)

(Από το Γ. Σεφέρης, Ποιήματα, Ίκαρος)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

copyright © 2005- 2006

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

copyright © 2005- 2006

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

copyright © 2005- 2006

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

copyright © 2005- 2006